

Al País Valencià la CNT
va perdre la seua ocasió
durant els anys
de la transició
democràtica.

Una ocasió perduda, la CNT al País Valencià

Si ens preguntem si, a la mort del dictador, la reconstrucció de la CNT era una necessitat sentida pels treballadors, la resposta només pot ser negativa. En els últims anys del franquisme, el moviment obrer s'havia reorganitzat sense la presència pública de la històrica central sindical, delmada durant els anys 40 i 50 per la repressió dictatorial, mentre que CCOO i UGT, més tolerades pel franquisme i millor organitzades, havien pres l'acció des de dins i des de fora del sindicat vertical en les negociacions col·lectives i en les vagues dels últims anys de la dictadura.

No existia la necessitat, però sí el desig. Un desig de reconstrucció de la CNT que compartien vells militants sindicalistes i

de classe amb tot el seu vigor. La seua base ideològica arreglava tant el substrat de l'anarcosindicalisme com el del sindicalisme revolucionari, nodrint-se majoritàriament del sector industrial (en especial el del metall) i dels sectors dels serveis més relacionats amb la indústria i el transport.

La seua visió revolucionària es basava en la força transformadora del col·lectiu, volia canviar la societat des del món associat del treball sense ingerències ni manipulacions externes.

Els seus membres procedien fonamentalment dels barris obrers i dels afores industrials de les grans ciutats o de ciutats de gran tradició obrera, com ara Alcoi o Sagunt.

joves llibertaris, grups autònoms i activistes decebuts del ferri control de PCE i PSOE sobre CCOO i UGT, respectivament. Hi van acudir fins i tot antisindicalistes declarats ("ni Déu, ni amo, ni CNT") que veien en la reconstrucció de la CNT un instrument d'intervenció social, un punt de trobada.

I en aquest calaix de sastre que acollia de tot (ideologia) i tots (les persones) es va intentar concebre una nova CNT que va sofrir des del seu naixement les conseqüències de la confusió sobre el seu model organitzatiu. La dicotomia era la següent: sindicat o moviment llibertari global.

D'aquesta manera, hi va haver dues grans línies d'afiliació altament diferenciades: la sindical i la llibertària. L'afiliació sindical abordava el procés de reconstrucció d'una manera clàssica, intentant mantenir la continuïtat organitzativa des de la secció sindical fins al secretariat permanent. Per a aquests, era important disposar d'un sistema altament estructurat i eficaç que fóra capaç de mantenir en les fàbriques el conflicte

Moviment total. La filiació llibertària es va caracteritzar en allò cultural i moral a l'hora d'aportar un factor individual de transformació amb vocació col·lectiva. Per tant, hi pesaven més els anhels per les llibertats individuals i el seu intent posterior d'unir-les en un marc social. Per això era important arrancar al sistema espais de llibertat i d'acció així com lluitar sincerament contra tot autoritarisme, primant en molts moments més el compromís social antiautoritari que la lluita pròpiament sindical. Era el moment dels grans compromisos en les lluites antimilitaristes, ecològiques, d'alliberament sexual i de suport als exclosos socials. Entre ells es donaven l'heterogeneïtat de classe i, en gran mesura, els estudiants i els joves.

Si per als sindicalistes la revolució era considerada un acte públic i col·lectiu des del qual es realitzaria l'individu en dignitat i llibertat, per als llibertaris la revolució era inicialment un acte individual i privat. Aquest concepte moral, amb el qual s'havia de transformar primer l'individu per a canviar la societat,

CARLES FRANCESC - JESÚS CISCAR

va aportar a la CNT una dinàmica d'organització total. Calia estar en tots els fronts per a trencar el sistema en mil trossos.

Els dos corrents van confluïr dins de la CNT en un moment històric plenament complex, fruit tant del "tardofranquisme" i de la posterior mort del dictador com de la crisi econòmica iniciada en 1973. Ambdues visions mancaven de la suficient experiència organitzativa per a poder enfrontar-se a corrents polítics més organitzats que pugnaven pel control i manipulació de la CNT. Al mateix temps havien de decidir, quan no decantar-se, per un bàndol, sobre les baralles que transmetia de manera constant l'exili. L'enfrontament estava servit. Sobretot perquè hi havia un tercer grup, per al qual la CNT no era un projecte sindical o global d'intervenció social, sinó una fi en si mateix. Ens referim, evidentment, a la vella militància de la CNT ortodoxa, a l'exili a França¹, i que va voler fer taula rasa del temps transcorregut i continuar amb un "com dèiem ahir", aliens als canvis i a l'entorn en què la classe treba-

lladora es movia el 1975. De fet, aquesta part de l'exili va tenir una importància molt relativa en la pràctica (afiliació, intervenció sindical), però una gran rellevància en el terreny ideològic. Es va servir de la divisió dels militants més joves per controlar la Confederació i convertir-se, al seu torn, en caixa de reclutament en les baralles pel poder dels militants de l'interior.

L'existència d'aquest Secretariat Intercontinental no dissolt convertia la CNT en una organització bicèfala. Mentre es reconstituïa una CNT dins d'Espanya, a dos ritmes diferents (una reconstrucció grupal i autònoma que buscava federar-se a través dels comitès confederals i una altra fomentada des dels mateixos comitès confederals), mai, ni fins i tot amb la plena constitució orgànica a partir de l'elecció del primer comitè nacional i la posterior legalització, es va acabar de dissoldre el Secretariat Intercontinental, que actuava des de Tolosa com un inquisidor preocupat per fer valdre l'ortodòxia dels congressos organitzats en l'exili.

Imatge d'una assemblea de treballadors d'una empresa valenciana del sector del metall, a principis dels anys vuitanta. En aquest sector, la CNT arribà a tenir una considerable influència sindical, si bé posteriorment la perdé, paral·lelament a tot el procés de decadència organitzativa i d'influència social del moviment anarcosindicalista.

La dualitat organitzativa, l'heterogeneïtat ideològica i la inexperiència van convertir la CNT en una organització difícil de gestionar. A aquests entrebancs s'afegien uns altres: uns mecanismes de presa de decisions sempre qüestionats², una impossibilitat constant d'arribar a acords plenament respectats o de tindre òrgans de gestió estables³, les desfederacions i les expulsions.

En la CNT actuaven constantment grups de pressió a l'empara d'un dogma ideològic que pretenien imposar. El nucli que donava cohesió a aquests grupuscles era el mite revolucionari del curt termini i la convicció que la CNT havia estat l'única organització sindical que no havia col·laborat amb la dictadura ni havia pactat durant la transició. I aquesta mateixa força d'unió allunyava la CNT de la mateixa realitat social i laboral que pretenia canviar.

A les seccions sindicals de la CNT, sotretot en les empreses i en sectors en crisi o en procés de reconversió, cada vegada els costava més plantejar solucions i propostes que donaren resposta als propis afectats. A més, el moviment social que estava enquadrat dins de la CNT no podia transferir les seues accions i plantejaments al moviment obrer. Més enllà de l'avinença ideològica, si exceptuem el combat ecològic i antinuclear, els compromisos amb moltes lluites socials van causar més confusió que solidaritat dins de l'organització.

La pretensió de considerar-se una organització revolucionària sense tenir la base social suficient i l'enfrontament amb

les estructures sindicals afavorides pels Pactes de la Moncloa va portar a una acció sindical d'oferta, "si ells dos, nosaltres quatre", davant de les demandes i els conflictes que sorgien. Amb el temps aquesta premissa de l'acció sindical va arribar a ser un fonament de la seua identitat i va deixar de generar un sindicalisme propi per acabar anant de manera sistemàtica en contra de les propostes d'altres sindicats.

La lluita social portada a extrems de validació individual va conduir a una ruptura generacional i militant. Tot plantejament social podia ser vàlid i tota causa podia ser digna de ser defensada com una prioritat inqüestionable en detriment de l'activitat purament sindical, ja que les dissensions socials es produïen per la perversitat del propi sistema capitalista i tots n'eren víctimes.

Al País. Al País Valencià la reconstrucció de la CNT va tenir les mateixes característiques que a la resta de l'estat espanyol: enfrontament ideològic, intervencionisme de l'exili, prioritització dels elements antipolítics (polítics, en qualsevol cas) sobre el servei als treballadors. El resultat va ser que, a poc a poc, els sindicats es van anar buidant de sindicalistes i van quedar en mans de la lluita fraticida.

Perquè en aquest ple regional⁴, l'enfrontament no fou entre globalistes i sindicalistes, ja que aquests últims eren minoritaris i, a banda, hi havia unanimitat pel que fa a la primacia del plantejament social: campanya de boicot a les elec-

cions municipals i contra els pactes socials, negativa a la formació de federacions d'indústria, boicot a les eleccions sindicals, plantejament de la CNT com una organització present en tots els fronts (ecologisme, associacions de veïns, feminisme, presos, etc.).

En realitat, al País Valencià, l'acarament fou un pols de grups d'afinitat personal en lluita pel poder. D'aquesta forma els debats, els plens i totes les activitats van tenir un marcat caràcter fagocitari i es van cenyir a la lluita pel poder i fonamentalment pels secretariats⁵.

Aquest és un resum dels primers anys de la reconstrucció de la CNT, des de novembre del 1975 a finals del 1979. Es tracta de quatre anys d'il·lusió, d'explosió, d'ansies de llibertat contingudes durant quaranta anys, però també de distanciament de la realitat laboral, d'ineficàcia i d'aïllament.

Mentre la CNT es mirava el melic, la societat espanyola posava rumb a la democràcia i a un sistema sindical alimentat, integrat i controlat des del poder polític. Un sistema que ha sobreviscut fins als nostres dies, i al qual l'anarcosindicalisme no va saber oferir cap alternativa.

Després, vindria el cas Scala i la radicalització de les divisions que van portar al nefast cinquè congrés, a les expulsions, als assalts de locals i a la ruptura de l'organització. Però, és clar, aquesta és una altra història.

Juan Pérez Eslava

Fundació Salvador Seguí - València

Notes

1. La CNT d'Espanya a l'exili, a França, estava dividida fonamentalment en dues organitzacions. D'un costat, el sector més ortodox, representat pel Secretariat Intercontinental, a Tolosa. D'altra banda es trobava el denominat sector pro Espanya, d'un tarannà més possibilista, representat pel Frente Libertario a París. No cal dir que aquesta divisió també va afectar la CNT de l'interior.

2. La discussió més important (on, per tant, no hi havia forma d'actuar dins de les empreses, en què la contradicció entre l'assembleisme i l'actuació com a CNT centrava l'escàs debat estratègic, sinó la forma de votació, qüestió radicalitzada entre dues posicions: la llei de majories, per la qual l'opinió més votada sumava la totalitat de l'afiliació del sindicat, i l'alternativa, on cada sindicat tenia un sol vot amb independència de les seues dimensions).

Obviament, el problema era que per a aprovar com es votava s'havia de votar i aqò no es podia produir perquè no existien normes de votació. Aquest problema kàlfia de "votar com es vota" va arribar a ocupar sessions completes de plens regionals (15/10/78, 25/11/78, 03/02/79, per

exemple). Cada vegada que es produïa una votació els qui perdien no assumien el resultat per no estar d'acord amb el sistema de votació. La hipocresia de no voler reconèixer les tendències situava el sistema de presa de decisions en un atzucac, perquè tan irracional era que per un sol vot s'aconseguia tota la representació (incloent-hi els que es posicionaven en contra), com que no es tingueren en compte l'afiliació de cada sindicat a l'hora de decidir.

3. El sistema d'elecció dels secretariats elegia la localitat i aquesta, a l' seu torn, els seus membres, cosa que deixava en mans dels enfrontaments personals en la local designada el futur de l'organització.

4. La denominació "Regional del País Valencià" és una mostra de les incongruències de tota classe, fins i tot semàntiques, que generava la mescladissa ideològica espanyolada.

5. Els comitès rarament van eixir de la local de València i quan ho van fer, a Alacant o a Múrcia (maig del 1979), van durar pocs mesos. S'havien de sotmetre constantment a ratificació, boicotejats per l'altra localitat i no pogueren arribar mai a ser operatius.